

Çok Yönlü Depresyon Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çok Yönlü Depresyon Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19272>

Özet

Çok Yönlü Depresyon Envanteri (ÇYDE), depresyonun çeşitli yönlerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, orijinal bir envanterin Türkçe'ye **uyarlanmas?** **çal??mas?** sonucunda psikoloji literatürüne kazandırmıştır. ÇYDE, bireylerin duygusal, bilişsel ve somatik belirtilerini ölçen 10 farklı alt boyuttan olmaktadır. Ölçek, yüksek düzeyde içtutarlılık ve geçerlik değerleri sunarak, depresif semptomların detaylı ve güvenilir bir şekilde değerlendirilmesine olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Depresyon, psikolojik ölçek, uyarlama çal??mas?, psikometri, çok yönlü depresyon, içtutarlılık, psikopatoloji.

Yazarlar

G. Aydın, A. Demir (Uyarlama Çal??mas?), Ayhan Demir (Sorumlu Yazar).

Amaç

Çok Yönlü Depresyon Envanteri'nin temel amacı, depresif semptomları tek bir genel skor yerine, **farklı boyutlar** üzerinden detaylı ve ayrıntılı bir şekilde ölçmektir. Bu sayede klinisyenler ve araştırmacılar, depresyonun hangi spesifik alanlarda yoğunlaştığını tespit edebilirler.

Ölçek, özellikle depresyonun bilişsel, duygusal ve davranışsal bileşenlerini derinlemesine incelemek için tasarlanmıştır. ÇYDE, Türkiye popülasyonunda depresyonun çok boyutlu yapısını geçerli ve güvenilir bir araçla değerlendirme ihtiyacına cevap vermektedir.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, depresyonun çok boyutlu doğasıdır. Geleneksel yaklaşımların aksine, ÇYDE, depresyonun tekil bir bozukluk yerine, bir dizi ilişkili ancak farklılaan semptom kümesinden oluştuğunu varsayımına dayanır. Bu yapısal model, 10 spesifik alt boyut aracılığıyla temsil edilmektedir.

Bu alt boyutlar, bireyin enerji düzeyi, kendilik değeri, sosyal etkileşimleri ve bilişsel süreçlerindeki bozulmaları kapsamaktadır. Toplamda 118 maddeden oluşan bu yapı, depresif deneyimin kapsamlı bir profilini çikarmayı hedefler.

Geçerlik

Çok Yönlü Depresyon Envanteri'nin geçerlik çal??malar?, uyarlama çal??mas?nda e? zamanl? geçerlik analizleri ile desteklenmi?tir. Deneklerin ÇYDE ve kar??la?t?r?lan di?er ölçekten ald?klar? puanlar üzerinden hesaplanan **Pearson momentler çarp?m? katsay?s?** (korelasyon katsay?s?) 0.77 olarak rapor edilmi?tir.

Bu katsay?, istatistiksel olarak $\alpha=0.001$ düzeyinde manidar bulunmu?tur. Bu yüksek korelasyon de?eri, ÇYDE'nin ölçmeyi amaçlad??? yap?y?, yani depresyonu, ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve güçlü bir e? zamanl? geçerli?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, yüksek düzeyde bir iç tutarlıl??a i?aret etmektedir. Ölçe?in tümü için hesaplanan **içtutarlıl?k katsay?s?** (Cronbach Alfa) $\alpha=0.97$ olarak rapor edilmi?tir.

Bu de?er, envanterdeki maddelerin birbiriyle tutarlı oldu?unu ve ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü göstermekte olup, ölçe?in yüksek derecede güvenilir oldu?unu kan?tlamaktad?r. Bu denli yüksek bir Alfa de?eri, ölçe?in klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda stabil ve tutarlı ölçümler yapma yetene?ine sahip oldu?unu belirtir.

Faktör Analizi

Çok Yönlü Depresyon Envanteri'nin faktör yap?s?, depresyonun karma??k do?as?n? yans?tan **10 farkl? alt boyuta** dayanmaktadır. Bu faktör yap?s?, depresif deneyimin farkl? yönlerini ayr??t?rmay? hedeflemektedir. Envanter toplam 118 maddeden olu?maktadır.

Yap?lan faktörle?tirme sonucunda, 9 alt boyutun her biri 12 maddeden olu?urken, kalan 1 alt boyut ise 10 maddeden olu?maktadır. Bu alt boyutlar, klinik psikoloji aç?s?ndan kritik öneme sahip a?a??daki spesifik alanlar? kapsamaktadır:

- Dü?ük Enerji Düzeyi Boyutu
- Bili?sel Güçlük Boyutu
- Suçluluk Boyutu
- Dü?ük Kendilik De?eri Boyutu
- Sosyal ?çedönüklük Boyutu
- Kötümserlik Boyutu
- Huzursuzluk Boyutu
- Araçsal Çaresizlik Boyutu
- Ö?renilmi? Çaresizlik Boyutu
- Kederli Duygu Durum Boyutu

Araç

Test Type: Uyarlama

Format: ?ki seçenekli derecelendirme (D/Y) format?nda öz bildirim envanteri.

Language Available: Türkçe

Population Group: Klinik ve normal popülasyonlarda depresyon belirtilerini de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r.

Age Group: Genellikle yeti?kin popülasyonu.

Population Details: Uyarlama çal??mas?, ölçe?in psikometrik özelliklerinin belirlenmesi amac?yla yap?lm??t?r.

Test Methodology: Bireylerden, her bir maddeyi kendileri için genellikle do?ru (D) veya genellikle yanl?? (Y) olup olmad??na karar vermeleri istenen, **dikotomik yan?t** format?na dayal? bir test metodolojisi kullan?lm??t?r. (D: Do?ru=Genellikle geçerli - Y: Yanl??= Genellikle geçersiz)

Anahtar Kelimeler

Öz bildirim, Cronbach Alfa, depresif belirtiler, çok boyutluluk, bili?sel güçlük, kederli duygudurum.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: aydemir@metu.edu.tr

Correspondence Address: Ayhan Demir (Sorumlu Yazar)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Çok Yönlü Depresyon Envanteri'nin uyarlama çal??mas? **1988** y?I?nda yay?mlanm??t?r. Ölçek, akademik ve klinik amaçlar için kullan?lmaktadır. Kullan?m izinleri ve güncel ücret bilgileri için sorumlu yazar Ayhan Demir ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

Ayd?n, G. ve Demir, A. (1988). Çok Yönlü Depresyon Envanterinin geçerlik ve güvenilirli?i. *Psikoloji Dergisi*, 6(22), 1-6.

Ek Kaynaklar ve Belgeler:

Makalenin orijinal bağlantısı: turkpsikolojidergisi.com

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: cok-yonlu-depresyon-envanteri-toad.pdf

Çok Yönlü Depresyon Envanterinin Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Çok Yönlü Depresyon Envanteri, toplam **118 madde** ve 10 alt boyuttan oluşmaktadır. Derecelendirme formatı D (Doğru=Genellikle geçerli) ve Y (Yanlış= Genellikle geçersiz) şeklindedir.

Alt Boyutların Madde Dağılımı:

9 alt boyut 12 madde ve 1 alt boyut 10 madde.

Ölçeğin Kapsadığı Alt Boyutlar:

Düşük Enerji Düzeyi Boyutu

Bilişsel Güçlük Boyutu

Suçluluk Boyutu

Düşük Kendilik Değeri Boyutu

Sosyal İzcedönüklük Boyutu

Kötümserlik Boyutu

Huzursuzluk Boyutu

Araçsal Çaresizlik Boyutu

Öğrenilmi Çaresizlik Boyutu

Kederli Duygu Durum Boyutu